

سال دوم

جلسه ۹۳

سال تحصیلی ۹۰ - ۹۱

۱۰ / ۲ / ۹۱ دو شنبه

بحث سوم:

دو قول اصلی پیرامون هیأت های اخباری

قول اول

همه هیأت های دارای وضع یکسان است

۳. نظریه آیت الله فیاض
و آیت الله وحید

۳. نظریه محقق
عراقی

۲. نظریه مرحوم
خویی

۱. نظریه مشهور

قول دوم

همه هیأت های دارای وضع یکسان نیست

۱. نظریه امام
خمینی

ملاک صدق و کذب در قضایای اسمیه چیست؟

بحث

امام خمینی پاسخ به این سؤال را در دو مقام مطرح فرمودند:

- ۱- ویژگی ذاتی قضیه که آن را متصف به احتمال صدق و کذب می کند. (مناط صدق و کذب)
- ۲- ملاک صدق و کذب

قضایا شأنیت صدق و کذب دارند، زیرا

مناط صدق و کذب

- ۱- قضایا به نحو حکایت تصدیقیه (به معنی اینکه کلام اراده استعمالی دارد) از خارج حکایت می کنند.
- ۲- این حکایت (که هیئت بر آن دلالت می کند) یا حکایت از هو هویت است [غیر مؤوله] یا حکایت از نسبت [مؤوله].

قضایا شأنیت صدق و کذب دارند، زیرا

مناط صدق و کذب

نتیجه :

- ۱- جملات از خارج به نحو حکایت تصدیقیه حکایت می کنند (از هو هویت یا از نسبت).
- ۲- همین حکایت گری مناط احتمال صدق و کذب قضایاست نه وجدان یا فقدان نسبت در آنها. (همانطور که در قضایای مؤوله نسبت وجود ندارد)

روشن شد که:

- ۱- وجود نسبت در کلام موجب نمی شود که قضیه به احتمال صدق و کذب متصف شود.
- ۲- قضیه وقتی محتمل الصدق و الکذب می شود که (به معنای نخست از دلالت تصدیقیه) از خارج حکایت کند.
- ۳- نسبتهای تام و ناقص از این جهت یکسان هستند و موجب احتمال صدق و کذب نمی شوند.

ملاک صدق و کذب

- ۱- ملاک صدق و کذب قضایا، مطابقت یا عدم مطابقت حکایت آنها با نفس الأمر است.
- ۲- در قضایای سالبه نیز ملاک صدق و کذب، مطابقت حکایت تصدیقیه با نفس الأمر است.

صادق است

از هو هويت حکایت می کند

الله موجود

کاذب است

از نسبت حکایت می کند

الله له الوجود

قول دوم [غیر همانندی تمام هیأت ها] / بررسی نظریه امام خمینی

صدق و کذب

در قضایای سالبه و موجبہ معدوله المحمول

شریک الباری لیس بموجود

حکایت از فقدان موضوع در نفس الامر

تطابق با
واقع دارد و
صادق است

شریک الباری غیر موجود

چون قضایای موجبہ محتاج ثبوت
موضوع هستند

باطل است

شریک الباری لا موجود

جمله موجبہ معدوله المحمول

ملاک صدق و کذب قضایا، مطابقت یا عدم مطابقت
حکایت تصدیقیه با نفس الامر است